

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 15 6 2020

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Για τον Θ. Γρηγοριάδη η ανάγνωση έχει χαρακτήρα θεραπευτικό επειδή η επαφή με αξιόλογους συγγραφείς επαναπροσδιορίζει τη σχέση μας με το χρόνο προσφέροντάς μας σιγουριά και τρυφερότητα. Η λογοτεχνία διαθέτει αυτές τις ιαματικές ιδιότητες επειδή όσα συμβαίνουν σε αυτή δεν επηρεάζονται από τη φθορά της καθημερινής ζωής και η διάρκειά τους στο χρόνο ενισχύει τις δικές μας ψυχικές δυνάμεις και αντοχές.

- B1.**
- α.** Ο συγγραφέας δεν διαβάζει λογοτεχνία γιατί αυτό σχετίζεται με το επάγγελμά του. **(Λάθος)**
Α' παράγραφος «Η προσωπική ανάγνωση... εξωτερική».
 - β.** Ο συγγραφέας δεν διαβάζει προγραμματισμένα. **(Λάθος)**
Ε' παράγραφος «Οι ώρες... αλλόκοτο χωροχρόνο».
 - γ.** Το «γράφειν» δεν χρησιμοποιείται μόνο κυριολεκτικά. **(Λάθος)**
Β' παράγραφος «Και όσο.. συγγενείς και φίλους».
 - δ. δ)** Το «γράφειν» συνδέεται με ιστορικά και επιστημονικά επιτεύγματα. **(Λάθος)**
Γ' παράγραφος «Μέσα στον Ιστορία... γράφουν».
 - ε.** Πράγματι η ανάγνωση και η συγγραφή παρηγορούν τον άνθρωπο. **(Σωστό)**
1ο κείμενο τελευταία παράγραφος «Και να η θαυματουργή ισχύς της λογοτεχνία»
2ο κείμενο τελευταία παράγραφος «Γιατί όλοι αυτοί... καταβάλλει».
- B2.**
- α)** Πράγματι στόχος του Θ. Γρηγοριάδη στο κείμενο 1 είναι **να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες** για το ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης. Αυτός του ο στόχος επιτυγχάνεται και με τη χρήση **σημείων στίξης**, όπως της διπλής παύλας και του θαυμαστικού στην προτελευταία παράγραφο «-τι ειρωνεία!» όπου εκφράζεται το προσωπικό του σχόλιο για το χρόνο πως ξανακερδίζεται με το διάβασμα κατά την ενηλικίωση. Επίσης η **χρήση της μεταφοράς** «χάνομαι μέσα στο κείμενο» (δ' παράγραφος) και της **προσωποποίησης** «Τέτοια κείμενα... την ψυχή» (τελευταία παράγραφος) συνάδουν στην ευαισθητοποίηση του αναγνωστικού κοινού.

β) Η ερώτηση στην αρχή της ε' παραγράφου του δεύτερου κειμένου προσφέρει **ζωντάνια** στο κείμενο και **οικειότητα** με τον αναγνώστη, καθώς το απόσπασμα αποκτά διαλογικό χαρακτήρα ενώ εξυπηρετείται και η συνοχή της παραγράφου. Δίνεται βέβαια έμφαση σε ό, τι αναφέρει ο Ε. Τσιρόπουλος για την επιμονή των συγγραφέων να γράψουν, και έτσι το ύφος γίνεται **επεξηγηματικό** καθώς αιτιολογείται η σκοπιμότητα του ερωτήματος.

B3. Ο Κ. Τσιρόπουλος διατείνεται στην τρίτη παράγραφο πως μέσω του «γράφειν» οι άνθρωποι κερδίζουν τη ψυχή με τον χρόνο. Το αιτιολογεί δηλώνοντας πως επιδιώκουν τη διατήρηση της φήμης και του κύρους τους «να γράφουν το όνομά τους... σ' ένα επάγγελμα». Παράλληλα για τον ίδιο, οι ικανοί και οι ήρωες μένουν στη μνήμη των μεταγενέστερων «Μέσα στην ιστορία... οι ήρωες», όπως και οι μεγάλοι επιστήμονες [με τα γραπτά τους] ή οι άγιοι [με το έργο τους] καθορίζουν το μέλλον των κοινωνιών «Μέσα στην Ιστορία... οι άγιοι». Τέλος και οι σπουδαίοι συγγραφείς με όσα προσφέρουν στο χώρο των γραμμάτων αποκτούν υστεροφημία «Μέσα στην Ιστορία... γράφουν».

Γ. ΘΕΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Το θέμα του ποιήματος στρέφεται γύρω από την αξία της ποίησης, τον παρηγορητικό ρόλο της στη ζωή του ανθρώπου.

Το ποιητικό υποκείμενο αποστρεφόμενο σε β' ενικό προς τον αναγνώστη απευθύνεται σ' εκείνον με αμεσότητα και οικειότητα, σχετικά με όλες τις στιγμές που «τον βρίσκει η ποίηση» (η ποίηση προσωποποιείται και αποδίδοντάς της ο ποιητής έμψυχα χαρακτηριστικά τονίζει την αξία της). Μάλιστα, με την αξιοποίηση του Ενεστώτα «βρίσκει», είναι εμφανέστατη η διαρκής παρουσία της ποίησης στη ζωή του ατόμου.

Πιο συγκεκριμένα, με τη χρήση της επαναφοράς (επανάληψης) τονίζεται ότι η ποίηση παρηγορεί όταν ο άνθρωπος αναρωτιέται (στίχος 1) για:

α) το αναπάντεχο (στίχοι 4-5)

β) την εκποίηση των αξιών (στίχοι 8-11)

γ) την άσκοπη διακινδύνευση της ζωής του ανθρώπου (στίχος 13)

δ) την επίγνωση / σοφία που αποκτά κανείς με την πάροδο του χρόνου (στίχος 14)

ε) τις ανασταλτικές φοβίες που παρεμποδίζουν τον άνθρωπο (στίχος 15-16)

στ) τη ματαίωση των σχεδίων είτε με προσωπική ευθύνη είτε με ευθύνη τρίτων (στίχοι 17-19)

ζ) τα πολλά όνειρα που ελάχιστες φορές πραγματοποιούνται (στίχοι 20-21)

Αξίζει να τονιστεί η χρήση των αποσιωπητικών στον προτελευταίο στίχο του ποιήματος που επιτρέπει στον κάθε αναγνώστη να ευνοήσει όποια λειτουργία της ποίησης θέλει εκείνος να προσθέσει.

Προσωπικά η ποίηση μπορεί να λειτουργήσει ως

- φυγή από την πεζή πραγματικότητα
- καταφύγιο σε δύσκολες στιγμές
- αφόρμηση για διεκδίκηση μιας πιο ποιοτικής ζωής
- παρακίνηση για δράση
- ευχάριστη / γόνιμη αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου (ψυχαγωγία)

Δ.

ΤΙΤΛΟΣ (προαιρετικός)

Αφόρμηση: Η αύξηση του ελεύθερου χρόνου εξαιτίας της πανδημίας επανέφερε το πρόβλημα της σχέσης μας με την ανάγνωση.

Θέση: Ποια η σχέση μας με την ανάγνωση βιβλίων (η απάντηση του μαθητή είναι υποκειμενική και μπορεί να κυμαίνεται από τη πολύ στενή σχέση με τα βιβλία και τη συστηματική ανάγνωση μέχρι την απομάκρυνση από αυτά ή την περιστασιακή επαφή μαζί τους). Χρησιμοποιούμε το α' ενικό και υποκειμενικό ύφος. Τοποθετούμαστε με σαφήνεια.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Κριτήρια κατάλληλα για την τοποθέτησή μας είναι δυνατόν να θεωρηθούν:

- Το προσωπικό μας ενδιαφέρον και η σχέση μας με την ανάγνωση από μικρή ηλικία (αναγνωστική κουλτούρα)
- Η γοητεία που μας ασκεί ο γραπτός λόγος (π.χ. ενασχόληση με την ποίηση)
- Η σχέση μας με την εικόνα
- Η διαχείριση του χρόνου μας ή η έλλειψη ελεύθερου χρόνου
- Η ενθάρρυνση της φιλιαναγνωσίας από το οικογενειακό ή το σχολικό περιβάλλον (μορφωσιγόνο περιβάλλον)
- Οι ανάγκες που γεννιούνται από τις καθημερινές μας υποχρεώσεις και η πίεση που ασκεί η καθημερινότητα
- Οι δυνατότητες που προσφέρει η τεχνολογία (ηλεκτρονικά βιβλία, ευκολία στην πρόσβαση κλπ)
- Η ενισχυτική ή αποθαρρυντική επίδραση που ασκούν οι ομάδες συνομηλίκων

Όσον αφορά το ρόλο της ανάγνωσης στη γενικότερη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου μας μπορούμε να αναφερθούμε:

Στον τρόπο που ξοδεύουμε τον ελεύθερο χρόνο μας

Διαμόρφωση προσωπικών αρχών, αξιών, ηθική συγκρότηση (μέσω της ανάγνωσης)

Στην αξία της ανάγνωσης ως αγχολυτικού μηχανισμού

Στη δυνατότητα αυτογνωσίας και ψυχολογικής ανανέωσης που προσφέρει

Στην εξισορρόπηση μεταξύ προσωπικού χρόνου (ανάγνωση) και χρόνου που αφιερώνουμε στους άλλους (παρέες, αθλήματα, χόμπι)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ζητούμενο παραμένει η ενίσχυση της φιλαναγνωσίας αλλά και η ενίσχυση της κριτικής στάσης που απορρέει από αυτή. Μπορούμε να εκμεταλλευτούμε κάποιο απόσπασμα του κειμένου ως επίκληση στην αυθεντία.

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Τα θέματα της Νεοελληνικής γλώσσας ήταν προσιτά και σχετικά εύκολα διαχειρίσιμα από τους υποψήφιους. Το πνεύμα τους ακολουθούσε το νέο Πρόγραμμα Σπουδών με λελογισμένο τρόπο, δεδομένου ότι η φετινή σχολική χρονιά ήταν προβληματική και επιβαρυντική για τους μαθητές της Γ' λυκείου. Καλοδεχούμενη η δυνατότητα υποκειμενικής τοποθέτησης των υποψηφίων στην παραγωγή λόγου (θέμα Δ). Μένει να διαπιστώσουμε πως θα αντιδράσει η ΚΕΕ (αν θα «ανεχθεί» την υποκειμενικότητα αυτή) στοιχείο που θα αποτελέσει ισχυρή ένδειξη για την ανανέωση και αναβάθμιση του μαθήματος. Διότι αν διαβάσουμε στις ενδεικτικές απαντήσεις πάλι «καταλόγους» με έτοιμες ιδέες, τότε όλη αυτή η προσπάθεια θα πέσει στο κενό.

ΤΟΜΕΑΣ Ν. ΓΛΩΣΣΑΣ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Β. ΜΑΓΟΥΛΑΣ

Α. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Ο. ΔΙΑΜΑΝΤΗ

Ν. ΚΟΛΙΑΣ

Κ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ